

ΖΑΚΥΝΘΙΟΣ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΤΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΣΑΚΑΣΙΑΝΟΥ.

ΕΤΟΣ Α'.

ΜΑΡΤΙΟΣ 1875

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Ζ'.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΑΙ ΜΥΘΟΠΛΑΣΤΙΑΙ.

Β'.

ΟΙ ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ.

ΔΗΜΟΦΡΟΥΣΤΑΙ

ΤΩ ΑΓΑΠΗΤΩ ΦΙΛΩ ΝΙΚΟΛΑΩ Ι. ΔΗΜΑΡΑ.

Α'.

Ἀπὸ τοῦ λόφου τοῦ ὠρολογίου Σατ-
Τεπέ τὸ πυροβόλον ἀναγγέλλει τὴν δύ-
σιν τοῦ ἡλίου· τὸ ὠρολόγιον ἀναγγέλλει
αὐτὴν ἐπίσης διὰ τῶν δώδεκα ἄλλε-
παλλήλων κτύπων του καὶ οἱ ἱμάμκι

ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν μιναρέδων ἀπαγγέ-
λουσι τὴν ἑσπερινὴν προσευχὴν.

Εὐρισκόμεθα εἰς τὴν νηστείαν τοῦ ρε-
μεζανίου.

Ὅλος ἐν γένει ὁ βίος τῶν Τούρκων
εἶναι σειρὰ ἡδυπαθείας καὶ κατὰ τὸ ἐ-
νὸν ἐκάστῳ εὐζωίας, ἰδίως ὅμως κατὰ
τὸν μῆνα τοῦτον τῆς νηστείας ἡ ἡδυ-
πάθεια, αἱ ἀπολαύσεις, αἱ ἡδοναὶ φθά-
νουσιν εἰς τὸ ζεῖθ αὐτῶν.

Πρὶν ἢ καταπλημμυρῆσθαι τὴν Ἀνατο-
λὴν ὁ κακὸς ἐννοούμενος πολιτισμὸς τῶν
Φράγκων, αἱ ἡμέραι αὐταὶ τῶν νηστειῶν
εἶχον ἄπειρον γόητρον διὰ τοῦς Τούρ-
κους. Ἢδη τὰ ἤθη αὐτῶν παρέλυσαν,
ὁ μουσουλμανικὸς χαρακτήρ ἐγαλακρώθη
κατὰ τὸ πλεῖστον, καὶ εἰς τοῦς ἀπα-
θεῖς καὶ ἀναλήθους ὄπαδούς τοῦ Μω-
άμεθ μόλις ἀναγνωρίζει τις τοῦς ὑπε-
ρηφάνους κτακτικτὰς τῆς Ἀνατολῆς, τοῦς

γενναίους καὶ ἀρηιφίλους μαχητὰς οὐκ εἶδον αἱ πεδιάδες τῆς Οὐγγαρίας καὶ αἱ πύλαι τῆς Βιέννης αὐτῆς.

Ὡς δὲ βαίνουσι τὰ πράγματα τῶν γειτόνων ἡμῶν, μετ' ὀλίγον ἀκόμη χρόνον θὰ ζητῆ τις Ὀθωμανὸν ἀληθῆ καὶ θὰ εὐρίσκη τίποτε, διότι ὁ Τοῦρκος, ἅμα παύσῃ ὦν τοιοῦτος, εἶναι ἀληθῶς τίποτε, ἢ δὲ φορὰ τῶν πραγμάτων ὀδηγεῖ αὐτοὺς τῶντι πρὸς τὸ μηδέν. Ἀπὸ καρδίας εὐχομαι εἰλικρινοῦς, ὅπως μηδέποτε συμβῆ τοῦτο, ἤδη μάλιστα ὅτε ἐκεῖνοι ἔχουσι ἀνάγκην ἡμῶν καὶ ἡμεῖς ἐκείνων, ἀλλὰ τὸ πεπρωμένον τῶν ἐθνῶν ἅπαξ γραφὴν ἀδύνατον νὰ διαγραφῇ· μάρτυς δὲ τούτου ἀψευδῆς αὐτὴ ἡ ἱστορία τῶν ἐθνῶν. Μόνη ἴσως ἢ καθ' ἑκάστην διατυμπανιζομένη εἰλικρινῆς συνειδήσεις, ἢ φιλικὴ συμβίωσις μετὰ τῶν Ἑλλήνων, οὐχὶ πλέον δούλων, ἀλλὰ φίλων καὶ συμπολιτῶν, ἢ αὐτὴ μετὰ τῶν Ὀθωμανῶν ἰσότης ἐν τῇ διοικήσει, ἢ ἑταιρία, ὡς εἶπειν, τῶν δύο φυλῶν, τῆς μὲν καταχλούσης τὴν ἐξουσίαν, τῆς δὲ τὴν εὐφραν, τὸ βεκτικὸν καὶ τὴν ζωηρότητα, θὰ δυνήθωσι ν' ἀντιτάξωσι ἰσχυρὰν ἀντίστασιν καὶ νὰ κρατήσωσι τὴν Ἀνατολὴν χωροῦσαν πρὸς τὸ βάρβαρον, οὐχὶ διὰ βραδέων βημάτων. Ἄλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν ἱστορίαν μας.

Εὐρισκόμεθα εἰς τὴν νηστείαν τοῦ ρεμεζανίου.

Ἡμέραι ὕπνου καὶ ἀναπαύσεως, νύκτες πλήρεις ὀργίων καὶ διασκεδάσεων. Ὅλης τῆς ἡμέρας βλέπει τις Ὀθωμανοὺς καθήμενους εἰς τὰ ἐργαστήριά των, σιωπηλοὺς, ἀπαθητοὺς, νήπιους, ἀργοὺς, εὐρισκομένους εἰς κατάστασιν τινα ναρκώσεως, μὲ ὀφθαλμοὺς βεβηρημένους ἐκ τῆς ἀγρυπνίας. Τὸ προσφιλές τζιμπούκιον ἀργεῖ ἐν τινι γωνίᾳ τοῦ ἐργαστηρίου. Ἐν ταῖς ὁδοῖς φαίνονται ὀλίγοι μόνον οἱ βιαζόμενοι ὑπὸ ἀναποφεύκτων ἀναγκῶν νὰ ἐξέρχονται, ἢ ἐκεῖνοι, ὧν τὸ ἐπάγγελμα τὸ ἀπαιτεῖ. Ὅσον δ' ἀφραξ τοὺς εὐποροῦντας ἢ μεγιστᾶνας, οὗτοι μένουσιν οἴκοι ὑπνώττοντες πνημέριοι ἢ οὐδὲν ποιοῦντες. Τὸ dolce far niente τῶν ἱ-

ταλῶν κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἰδίως ἐφαρμόζεται καθ' ὀλοκληρίαν ἐπὶ τῶν Ὀθωμανῶν.

Ἄμα σημάνῃ ἡ ἐνδεκάτη—μίαν δηλαδὴ ὥραν πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου—αἱ ὁδοὶ ἄρχονται πληροῦμεναι Μουσουλμάνων, περιπατούντων κατὰ ομάδας τὸ πλεῖστον. Μὲ κεφαλὴν κεκλιμένην, μὲ ὄμμα νωθρὸν, μὲ βῆμα ἀργόν, σιγηλοὶ βαδίζουσιν ἡσύχως, κατελιημένοι ὑπότινος, καὶ ἐγὼ οὐκ οἶδα ὅποιος, νωχελείας καὶ κατανύξεως, περιμένοντες νὰ φθάσῃ ἡ ποθεινὴ δωδεκάτη. Ἡμίσεια πᾶρέρχεται ὥρα, καὶ βλέπει τις αὐτοὺς ἰσταμένους πρὸ τῆς θύρας παντὸς ὀρολογιοποιείου κρατοῦντας ἐν χερσὶ τὰ ὀρολόγια καὶ ἐρωτῶντας τοὺς κυρίους τῶν καταστημάτων·

—Ποίαν ὥραν δεῖκνυε τὸ ὀρολόγιόν σου;

—Δώδεκα πρὸς εἴκοσιν.

—Ἄ! τὸ ἰδικόν μου δεῖκνυε δώδεκα πρὸς εἰκοσιδύο, ψιθυρίζει μετ' ἀθμονίας ὁ πιστὸς Μουσουλμάνος ἐκφέρων ὕβριν οὐχὶ πολὺ εὐάρεστον, καὶ συγχρόνως ὠθῶν διὰ τοῦ δακτύλου τὸν λεπτοδείκτην τοῦ ὡς χύτρα καὶ σεβαστοῦ διὰ τὸ μέγεθος ὀρολογίου του.

Μετ' ὀλίγον προσέρχεται ἄλλος πρᾶτων τὸ αὐτὸ, τοῦ πρώτου διευθυνομένου πρὸς ἄλλον ὀρολογιοποιόν, ὅπως ἐπαναλάβῃ τὴν ἰδίαν σκηνήν. Ἐννοεῖται ὅτι, μὴ ὑπάρχοντος ὀρισμένου τινος μέρους ἐξ οὗ νὰ ρυθμίζωσι οἱ ὀρολογιοποιοὶ τὰ ἴδια αὐτῶν ὀρολόγια, μεγίστη ἀσυμφωνία ἐπικρατεῖ μετὰξὺ αὐτῶν, οἱ δὲ νηστεύοντες Τοῦρκοι δίδουσι πλεῖονα πίστιν εἰς τοὺς ὀρολογιοποιοὺς ἐκείνους, ὧν οἱ λεπτοδείκται εἰσὶ πλησιέστεροι εἰς τὰς δώδεκα.

Μετὰ τινα ὥραν ἰδοὺ ἡ βροντὴ τοῦ πυροβόλου. Ἀμέσως διακρίνεται κίνησις τις, μὴ ὑπάρχουσα πρότερον, καὶ ἀκούεται ψιθυρὸς διατρέχων τὰς ὁδοὺς, τῶν Μουσουλμάνων ὑποτονθορῶντων εὐχὴν τινα.

Τότε δὴ τότε ἄρχεται ὁ μέγας κατὰ τῶν φαγητῶν καὶ γλυκυσμάτων πό-

λεμος· οί κλίβανοι καταπλημμυρούσιν Ὀθωμανῶν καὶ Ὀθωμανίδων λαμβανόντων καὶ λαμβανουσῶν τὰ ἐξάσια καὶ ποικίλια ἐκεῖνα ἐρώματα, ὧν τὸ εὐώδες καὶ ἡ κνίσσα καὶ αὐτοῦ τοῦ Διὸς τὴν ὄρεξιν δύνανται νὰ κινήσωσι.

Ὁ Ῥεμεζάν-χαλβᾶς, ὁ Πιρίντο-χαλβᾶς, γλύκυσμα ἂν ὄχι διὰ θεοῦ, ἀλλὰ τουλάχιστον δι' ἡμιθέου, ὁ παχυλὸς μπακλαβᾶς—δὲν ἠξέυρω τί ὑποφέρει ὁ ἀναγνώστης τὴν στιγμήν ταύτην, ἀλλ' ἐμοῦ ἡ ὄρεξις ἐκεντήθη λίαν, καὶ διὰ τοῦτο τελειῶν μὲ ἕν κ.τ.λ.—φέρονται θερμοὶ καὶ νωποὶ εἰς τὰς οἰκίας.

Τὰ φῶτα μετ' ὀλίγον ἀνάπτονται, ἡ μαρμαρυγὴ τῶν λυχνιῶν τῶν μιναρῆδων σελαγιζουσα ἐκ τοῦ ὕψους αὐτῶν φωτίζει διὰ τῆς θαμβῆς καὶ ἐρυθρᾶς αἴγλης τὰς ὁδοὺς, αἵτινες μετ' ὀλίγον γέμουσι διαβητῶν, Τούρκων, Χριστιανῶν, Ἑβραίων, παντὸς γένους καὶ φύλου, πάσις τάξεως καὶ ἡλικίας.

Ἐκάστη νύξ τοῦ μηνὸς τούτου ἐν Τουρκίᾳ εἶναι ὡς τις ἑορτὴ καὶ φωτοχυσία.

B'.

Νύκτα τινὰ, μετοῦντος τοῦ μηνὸς Ῥεμεζάν, συμπεσόντος δὲ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἡμετέρου Νοεμβρίου, νέος τις εἰκοσαετής περίπου κατήγετο τὴν πρὸς τὸν ποταμὸν φέρουσαν μεγάλην ὁδὸν μόνος, διασκεδάζων καὶ βλέπων τὴν κίνησιν τῶν ἀνθρώπων, ἀνερχομένων καὶ κατερχομένων, καὶ βίπτων ἐνίοτε βλέμματά τινα λίαν περιεργὰ εἰς τὰ πωλοῦντα τὰ γλυκύσματα τοῦ Ῥεμεζάν ἐργαστήρια, βοήθοντα τὴν ὥραν ἐκείνην ἀγοραστῶν, ἰδίως Ὀθωμανίδων, προμηθευομένων τοιαῦτα διὰ τὰ μένοντα οἴκοι τέκνα των.

Τὸ ὠρολόγιον τῆς πόλεως μόλις πρὸ ὀλίγου εἶχε σημάνῃ τὴν τρίτην μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου—μεταχειριζόμεθα τὸ εἰς Τουρκίαν ἐν χρήσει ὠρολόγιον, ἐπειδὴ τὸ μέλλον ν' ἀνελιχθῇ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἡμετέρων ἀναγνώστων δρᾶμα ἔχει χώραν ἐν Τουρκίᾳ—τὴν ἐνάτην δηλαδὴ περίπου τῆς νυκτὸς καθ' ἡμᾶς.

Μετ' ὀλίγον ὁ νέος ἡμῶν κατῆλθε μέχρι τῆς γεφύρας, διήλθεν αὐτὴν κατὰ μῆκος, ἰστάμενος ἐνίοτε παρὰ τὰς κηκλίδας αὐτῆς, ἐφθασεν εἰς τὸν ἄλλον βραχίονα τοῦ ποταμοῦ, διχαζομένου ὑπὸ τινῶν ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ νησιδρίων, ἐφ' ὧν ὑπάρχουσι κῆποι, καὶ πάλιν ἐξώθεν τῆς πόλεως ἐνουμένου, κατῆλθε διὰ κλίμακος φερούσης εἰς ἕν τῶν νησιδρίων τούτων καὶ ἐλθὼν ἐκάθησεν ἐν τινι καφφενείῳ, ὠκοδομημένῳ ὑπὸ μίαν τῶν σῶν τῆς γεφύρας, πλησίον παραθύρου, οὗ κἀτῶθεν ὁ ποταμὸς ῥέει ὀρμητικῶς καὶ παφλάζων.

Τὰ πάντα ἐν τῷ νέῳ τούτῳ ἐδείκνυον ἄνθρωπον θέλοντα νὰ παραδοθῇ εἰς βρεμβασμοῦς. Διατάξας νὰ τῷ φέρωσι καφφέ, ἤναψεν ἐν σιγάρον καὶ στηριχθεὶς εἰς τὸ ἄκρον τοῦ παραθύρου ἐκάπνιζε προσβλέπων τὸν ποταμὸν.

(Ἔπεται συνέχεια).

ΛΑΜΠΡΟΣ Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ.

Π. ΧΙΩΤΟΥ

ΕΠΙ 45 ΗΜΕΡΑΣ ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ

ΕΚ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

1874

ΑΘΗΝΑΣ.

(Αὐγούστου 9 ἕως 24 τοῦ ἔτους 1874).

Δ'.

Γαλαξείδιον — Ἰῖβα — Παραλία τοῦ κόλπου κατὰ τὴν σιερῆν — Παρασσός — Καστρί — Δελοφοί — Κιρραϊορ πεδίον — Ὁ πατὴρ Ἰερώνυμος Οἰκονόμος — Συνδιάλεξις θρησκευτικῆ.

Ἐκ Βοστίτης ἀπήραμεν διὰ Γαλαξείδιον ἄλλ' ἄνεμος σφοδρὸς ἀντέπνεε